

SUPPLEMENT

אשמנו וידוי

ספר היי אדם-הלכות ערב יום כיפור

כלל קמג דין עשי"ת וערב יו"כ:

סעיף א

ומוטב לומר אשמנו פעם אחת בכוונה מלומר ג"פ במהירות ובלא כוונה ולפי שדברי הוידוי שתקנו קדמונים הם כפולים ומכופלים ואינם מובנים לכל אדם לכן כתבתי פירושו לפי מה שלקטתי מספרי ראשונים הנה וידוי זו אשמנו נתקן עפ"י הפוסקים שא"צ לפרוט החטא ולכן תקנו אותו על שם הכנוי הרעים שנתכנו בהם לישראל לגנאי ולפי שהחוטא פוגם בכ"ב אותיות התורה ולכן תקנו עפ"י א"ב שיפרש כל אדם חטאיו בין האותיות כגון באשמנו יאמר אכלתי דבר איסור וכן בכולם:

אשמנו. ע"ש הכתוב (הושע ה') עד אשר יאשמנו ובקשו פני והוא לשון ואשמה הנפש היא פי' הרמב"ן בחומש שהוא לשון שממה שמהראוי שתהיה הנפש שוממה ויכלול כאן אכלתי דברים האסורים נבלות וטרפו' שקצים ורמשי' (כידוע שבעו"ה אין אדם כמעט שניצול מאכילות שרצים ולפעמי' שלאחר שאכל הבשר נודע שהיתה נבילה וטריפה והאוכל דברים המוחזים בתולעים כגון (מא לינש) והירק שקורין קראפע דומה כאוכל במזיד וזה ידוע ובדוק ומנוסה שכל הקאשיקס שנוהגין שמניחים בהם בשר ודגים הם מלאים תולעים וכל אדם יכול לבדוק כי כאשר יכה אותם על השלחן יפלו תולעים הרבה אין מספר וכן הרעשיטעס והנפות שתולים איזה ימים בחנות ומרתפים ואפי' בבתים יש בהם ג"כ תולעים לרוב) אכלתי בלא ברכה לפניו ולאחריו:

בגדנו. ע"ש הכתוב (שם) בה' בגדו כו' מלת בגדיה הוא כאשר ייטיב אדם לחבירו וא"כ בוודאי מהראוי שיחיק לו טובה זה ומכ"ש שלא יעשה כנגדו רעה וכשאינו עושה כן זה נקרא בגידה גדולה שאנו בוגדים בהקב"ה שמטיב עמנו לעולם ונותן לנו חיים ופרנסה בגדנו בין אדם לחבירו וגמלנו לו רעה תחת טובה (ואם בעל ח"ו בעילה אסורה יאמר בעלתי בעילות אסורות וכבר כתבתי שנכון לכל אדם לומר כן שמא חטא בזה בגלגול אחר) בטלתי מללמוד תורה ברכתי ברכה לבטלה ברכה שאינה צריכה ברכה בלא כוונה בטלתי מ"ע לקרוא ק"ש

להבין את התפלה

בזמנה בטלתי מ"ע ול"ת:

גזלנו. ע"ש הכתוב (מלאכי ג') כי אתם קובעים אותי וע"ש הפסוק גזל אביו ואמו וארו"ל גזל אביו הקבה ואמו כ"י (וא"צ להאריך בעון זה שהרי אמרו סאה של עונות מי מקטרג גזל מקטרג בראש) גאיתי (וכתיב תועבת ה' כל גבה לב):

דברנו דופי. ע"ש הכתוב (שם) חזקו עלי דבריכם כו' אמרתם שוא עבוד אלקים וזהו דבר של דופי דברנו א' בפה וא' בלב (כפי' המפרשים דר"ל דופי בשני פיות היינו א' בפה ואחד בלב) דברנו דברים בטלים לשון הרע שקרים דברי מרמה חניפות נבול פה דברי משא ומתן בשבת וי"ט (והנה הפה והלשון ושפתיים ושניים הם דמות ד' בגדי כהונה וידוע שבגדי כהונה המלוכלכים פסולים לעבודה וא"כ כיון שטמא הפה איך נפתח פה להתפלל ולבקש עלינו ואין קטיגור נעשה סניגור):

העוינו. זה נצא בפסוק ב"פ והוא פועל יוצא ר"ל שגרמנו לעוות מה שהיה ישר כענין המחטיא את חבירו (וכן אם הוא איזה גלגול נשמה שהיה מתוקן ונתגלגל לתקן אותו חטא וכאשר חטא הרי עיות וקלקל אותה הנשמה) הוריתי הוראות בטעות והכשלתי רבים. הוצאתי זרע לבטלה. הקשיתי עצמי לדעת. הרהרתי הרהורים רעים. הסתכלתי במקום ערוה. הסתכלתי בנשים להנות מהן. הניפותי ידי על חבירי להכותו הלבנתי פני חבירי ברבים:

והרשענו. גם זה נמצא לרוב בפסוק והוא ג"כ פועל יוצא שעשינו גם אחרים שנעשו רשעים ע"י (וגם כן כדלעיל בהעוינו):

זדנו. ר"ל היינו אנשי רוע לב כמש"כ זדון לבך השיאך זלזלתי בכבוד שבתות וי"ט זלזלתי בכיבוד אב ואם זלזלתי בכבוד לומדי תורה:

חמסנו. ע"ש הכתוב החמס קם למטה רשע הוא כמו גזל כגון שיש חבירו איזה חפץ והוא איך רוצה למכרו ולוקח ממנו בחזקה ומשלם לו מעות כדי שיוי או אפי' יותר רק כיון שאינו מוכר לו ברצון זה נקרא חמס חללתי שבת וי"ט חללתי השם:

טפלנו שקר. ע"ש הכתוב (יהזקאל י"ב) והנם טחים אותו טפל כי הקליפות הם תמיד בפירור וזה מחסדי ית' שלא יתחברו לקטרוג כמש"כ יתפרדו כל פועלי און ובעונותינו גרמנו שטפלנו יחד פועלי השקר ועוד טפלנו שקר ר"ל שנתחברנו ונטפלנו עצמנו לעוברי עבירה (ובאבות דר"נ רע"א המדבק לעוברי עבירה אעפ"י שאינו עושה כמעשיהם מקבל עונש כיוצא בהן וכן

להבין את התפלה

הוא במשנה במכות פ"א):

יעצנו רע. עשה"כ היועצים על ה' רעה (שלפעמים מיעץ את חבירו כדי להבאיש ריחו בפני בני אדם או שנותן לו עצה להנאתו לפי דרכו וגורם לחבירו הפסד) יחדתי עצמי עם נשים (בין נכרית או ישראלית אפי' פנויה וכ"ש אשת איש או ערוה):

כזבנו. ע"ש הכתוב והמה דברו עלי כזבי' ר"ל שדברנו דברי כזב בין לתועל תאו ללא תועלת (וגודל החטא הזה כמש"כ דובר שקרים לא יכון לנגד עיני) כעסתי (וארוז"ל כל הכועס כאילו עובר כוכבים וכתוב איש) חמה (רב פשע וכיוצא באלו פסוקים הרבה):

לצנו. עשה"כ שמעו אנשי לצון (וכת לצים אינם מקבלים פני השכינה ואמרו כל המתלוצץ נופל בגיהנם) לבשתי שעטני ולא שלמתי שכר פעולת שכיר בזמנו ועברתי על לאו דלא תלין פעולת שכר אתך עד בקר ועל מ"ע ביומו תתן שכרו:

מרדנו. ע"ש הכתוב המורדים והפושעים בי ענין מרד הוא חמור מכולם כי יש שעושה עבירה לתיאבון שתקפו יצרו וזה נקרא רשע ופושע אבל יש שעושה עבירה אעפ"י שאין יצרו תקפו עליו רק מחמת שאינו מאמין כלל במצוה זו:

נאצנו. ע"ש הכתוב נאצו קדוש ישראל ר"ל שגרמנו בעוונינו עד שהכעסנו את ה' כמש"כ וירא ה' וינאץ מכעס בניו ובנותיו ואוי לו לעבד שמכעים את רבו נשבעתי לשוא ולשקר (ובעוה"ר רוב העולם נכשלים בזה שנשבעים אפילו אם אינו מחוייב שבועה בתוך המו"מ נשבע ואומר כה יעזרני ה' וכבר ידוע שזה הוא כנשבע בשם ולפעמים אפי' כשמדבר דברים בטלים עם חבירו ואומר דבר שקר כדי לאמת דבריו אומר ג"כ כה יעזרני ה' לפי שכבר הרגיל לשונו בכך ועל זה ידון כל הדווים שכאשר נתחייב שבועה בב"ד על תביעת חבירו לפעמים מוחל לחבירו ואינו רוצה לישבע אעפ"י שאינו נשבע בשם שבטלוהו לישבע בשם מחמת גודל העבירה של לא תשא ואיך לא יבוש מלשבע בהנם שבועה בשם) גדרתי ולא שלמתי (ועבר ב' לאוין א' הנודר כאילו בנה במה והב' אם לא שילם נדרו) נהניתי מעוה"ז בלא ברכה:

סררנו. עשה"ה כפרה סוררה ונאמר וסרתם מן הדרך ר"ל סר לבנו מעבודת הבורא (כמש"כ ולעם הזה היה לב סורר ומורה ר"ל סור מלקיים מ"ע ומורה לעבור על ל"ת):

עוינו. (עון הוא העושה עבירה במזיד למלאות תאותו):

פשענו. פשע הוא כענין מרד (ויש לומר שיש ב' מורדי' א' שמאמין בה' ובתורה ואעפ"כ מורד ואינו רוצה לקיים המצות ב' שמורד מחמת שכפר בכל):

צָרָנוּ. עֲשֵׂה צָרָר רוח אותה בכנפיה (ר"ל שהינו צוררים אחד לחבירו):

קשינו עורף. ע"ש הכתוב והנה עם קשה עורף שהרי מהראוי לאדם כשישמע לדברי המוכיח או כשרואה שנענש בממון או בחולי ר"ל הוא או בניו בודאי מהראוי שיכנע וישוב אל ה' אבל קשינו עורף ולא עשינו תשובה ותלינו שזה בא במקרה ולא מן ה':

רשענו. עשינו מעשים שע"ז נקרא רשע כגון המרים יד על חבירו כדכתיב רשע למה תכה כו' וכן הגוזל והגונב נקרא רשע בקרא וכיוצא באלו:

שחתנו. עש"ה שחת עמך ונא' בנים משחיתים השחתה היא דבר ערוה וע"ז ר"ל שעשינו דבר ערוה ולא דוקא שבעל ערוה אלא אפי' חיבוק ונישוק ובכלל זה המשחית ומוציא זרע לבטלה אפילו ע"י הרהור וכ"ש אם נואף בידו ח"ו ודברים הדומין לע"ז כל המתגאה כאילו עובד ע"ז המעלי' עיניו מצדקה וכן כל הכועס כאילו עובד ע"ז וכיוצא בו הרבה:

תעבנו ר"ל עשינו מעשים רעים שע"ז האדם נקרא תועבה כמש"כ לא תאכל כל תועבה וכן עבודה זרה וכמש"כ ולא תביא תועבה אל ביתך: